

[Foss.]

Koreakrigen og dens økonomiske konsekvenser, som det ærede medlem hr. Bundvad også nævnte. Men jeg er altså i tvivl om, hvorvidt det er muligt at spå om den økonomiske udvikling. På den anden side har vi hørt om tilsvarende institutioner i andre lande og om, at disse fungerede tilfredsstillende. Jeg forstod på den højtærede finansminister, at der kunne siges forskelligt om den ting. Jeg må indrømme, at hvis man bare kunne få noget at vide om den økonomiske udvikling inden for den nærmest følgende tid, ville det være af betydelig værdi; men før vi i mit parti kan tage stilling til, om det vil være rimeligt at oprette et nyt institut, må vi anmode om betydelig flere oplysninger, som vi formodentlig kan få i det kommende udvalg.

Der er adskilligt, som vi gerne vil have nærmere oplysninger om. Jeg har allerede nævnt tilsvarende institutioner i andre lande, og jeg har nævnt omkostningerne. I denne forbindelse vil jeg gerne have at vide, om det nye institut helt eller delvis vil kunne erstatte ministeriets økonomiske sekretariat. Jeg har delvis fået et svar gennem den højtærede finansministers indlæg, der tydelig viste, at han så anderledes på dette. Hvis det var muligt, ville det jo formindske omkostningerne, men det er altså noget af det, der skal diskuteres.

Vi vil også gerne i udvalget diskutere spørgsmålet om instituttets ledelse. Det er jo meningen, at instituttets chef skal have hele ansvaret og være uafhængig. Det er der også gjort bemærkninger om i dag med en vis skepsis, men skal det være, så må vi høre, om det er muligt at sikre en sådan uafhængighed på rimelig måde. For øvrigt skal jeg ikke misunde instituttets leder eller det repræsentantskab, der vil blive stillet over for de opgaver, der her er tale om.

Som jeg allerede har antydnet, vil mit parti ikke afvise, at der kan være grund til undersøgelser, og at der måske kan komme noget godt ud af forslaget. Vi må imidlertid have mere at vide, inden vi kan tage endelig stilling.

Fuglsang: Det foreliggende lovforslag går — efter hvad forslagsstillerne siger, idet de henviser til samordningsudvalget — ud på at gennemføre en planmæssig konjunktur-

forskning for derigennem at følge den økonomiske udvikling. På grundlag heraf skal man så prøve at skønne over konjunkturforsløbet og undersøge virkningerne af de ændringer, der finder sted i landets økonomiske opbygning.

Det er kort udtrykt på den ene side lige- som andre af det radikale venstres forslag et forsøg på at få os anbragt i en slags neutral stilling, hvor dette i praksis er såre svært; på den anden side indeholder det vel ikke så ganske lidt af den af alle liberale så forkætrede planøkonomi. I og for sig er dette, selv om det ingenlunde er enestående, dog ganske bemærkelsesværdigt. Det er nemlig et udtryk for, at når det gælder praksis, må man erkende, at samfundet og produktionskræfterne for længst har nået en udvikling, hvor de gamle liberale idealer ikke mere slår til, hvor den enkelte mindre end nogen sinde er noget isoleret eller sig selv nok, og hvor det er nødvendigt med en slags planmæssig overbygning over samfundets økonomi.

Når man vil beskæftige sig med konjunkturforskning, er det vel værd at erindre, at den uregelmæssige økonomiske udvikling med sine konjunkturudsving i virkeligheden er ganske nøje knyttet til vor tids og vort samfunds teknik. Hele denne uregelmæssige konjunkturudvikling er i virkeligheden ganske nøje knyttet til industrialiseringen og gav sig første gang større udslag omkring 1825. Den har senere fortsat i takt med teknikken og storindustriens opsving, således at kriser og højdepunkter er kommet med stadig kortere mellemrum og med stadig større udsving i konjunkturbølgen.

Det er nævnt, at sådanne konjunktur-svingninger kan skyldes en hel række konkrete årsager, f. eks. Koreakrigen, årsager, som man ganske rigtigt ikke har kunnet forudse på længere sigt; men hele den uregelmæssige konjunkturudvikling er i sidste instans en slags sygdomstegn for selve samfundsofbygningen og samfundsorganismen. Den er udtryk for, at der består et misforhold i samfundets struktur, idet på den ene side produktivkræfterne udvikler sig i stadig stigende tempo, medens på den anden side disse produktivkræfter beherskes af nogle privatpersoner og udnyttes ud fra deres private interesser, ikke